



Försvarshögskolan

Den inåtriktade utrikespolitikens era

En idealtypsanalys av den svenska utrikespolitiken i en tid av
säkerhetspolitisk omsvängning

Elvira Erlands

Självständigt arbete, 15 hp

Statsvetenskap med inriktning krishantering och säkerhet

Påbyggnadskurs

HT 2023

Handledare: Stefan Borg

Antal ord: 14357

Abstract

This essay conducts a qualitative text analysis on the Swedish foreign policy debates held in February 2015 and 2023. The study aims to enhance understanding of the shift in Swedish security policy following the Swedish NATO application. Using an ideal-type analysis, the occurrence of realistic and liberal assumptions is compared in the two debates. The study reveals that both debates are characterized by liberal assumptions. Additionally, it is evident that the Swedish foreign policy debate in 2023 is characterized to a greater extent by realistic assumptions than the debate in 2015. This difference becomes apparent as the debaters in 2023 more frequently and elaborately discuss the consequences of the international situation for security in Sweden and its vicinity. At the same time, the threat is more extensively linked to states, and a certain skepticism is expressed towards international institutions and their ability to uphold international laws. This enhances understanding of the shift in the Swedish security policy debate, indicating a change in how Swedish politicians talk about security concerns.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 INTRODUKTION	1
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	2
1.2.1 Frågeställning	3
1.3 AVGRÄNSNING	4
1.4 DISPOSITION	5
2. TEORI	6
2.1 TIDIGARE FORSKNING	6
2.2 UTRIKESPOLITISK ANALYS.....	7
2.3 REALISM.....	8
2.4 LIBERALISM.....	10
3. METOD & MATERIAL	12
3.1 METOD	12
3.1.1 Kvalitativ textanalys.....	12
3.1.2 Idealtypsanalys	13
3.1.3 Operationalisering	15
3.2 MATERIAL	17
3.2.1 Utrikespolitisk debatt 11 februari 2015.....	18
3.2.2 Utrikespolitisk debatt 15 februari 2023.....	19
4. ANALYS	20
4.1 REFERENSOBJEKT.....	20
4.1.1 Utrikespolitisk debatt 11 februari 2015.....	20
4.1.2 Utrikespolitisk debatt 15 februari 2023.....	22
4.1.3 Klassificering: referensobjekt.....	25
4.2 HOT	25
4.2.1 Utrikespolitisk debatt 11 februari 2015.....	25
4.2.2 Utrikespolitisk debatt 15 februari 2023.....	27
4.2.3 Klassificering: hot	29
4.3 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	29
4.3.1 Utrikespolitisk debatt 11 februari 2015.....	29
4.3.2 Utrikespolitisk debatt 15 februari 2023.....	31
4.3.3 Klassificering: tillvägagångssätt.....	33
4.4 JÄMFÖRELSE.....	34
4.4.1 Liberalistiska likheter	34
4.4.2 Mer realistisk förekomst i 2023 års debatt	34
4.4.3 Sverige som referensobjekt	35
4.4.4 FN eller Sverige.....	36
4.4.5 Den regelbaserade världsordningen	36
4.5 SAMMANSTÄLLNING AV ANALYSEN	37
5. AVSLUTNING	39
5.1. SAMMANFATTNING	39
5.2 DISKUSSION.....	40
5.2.1 Förslag till vidare forskning	41
6. LITTERATURFÖRTECKNING	43

1. INLEDNING

1.1 Introduktion

Efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina 2022 ansökte Sverige om Natomedlemskap. Den inskickade ansökan markerar slutpunkten för Sveriges nästan 200 år gamla policy om alliansfrihet och visar på en tydlig svängning i den svenska säkerhetspolitiken.

Efter den fullskaliga invasionen agerade den svenska regeringen och riksdagen skyndsamt för att få in en ansökan om ett svensk Natomedlemskap. Detta skedde i en tid av säkerhetspolitisk förändring i världen, i Europa och i Sverige. Dock står det klart att invasionen av Ukraina inte var första gången Rysslands imperialistiska tankar tog sig uttryck i militära aktioner på 2000-talet. Både 2008 och 2014 genomförde Ryssland militära interventioner mot ett grannland, där framför allt den ryska annekteringen av den ukrainska Krimhalvön 2014 blev att skaka om den svenska utrikespolitiken. Dessa ageranden, som i mångt och mycket kan ses som förstadiet till den fullskaliga invasionen av Ukraina, ledde dock inte till att Sverige skickade in en Natoansökan.

Annekteringen av Krimhalvön 2014 följdes av starka reaktioner i form av fördömanden, sanktioner och ett höjt tonläge gentemot Ryssland runt om i världen, liksom i Sverige. Den svenska utrikes- och säkerhetspolitiken tog, i och med denna annektering, en ny vändning där bland annat försvarsbudgeten ökade och värnplikten återinfördes. Samtidigt erkändes vikten av att ha goda relationer med andra länder. Den svenska försvarsministern agerade utefter detta och reste världen över för att söka samarbetspartners att skriva försvarsavtal med, vilka skulle försäkra Sverige om ett visst stöd vid händelse av krig. Den svenska försvarspolicyn stod dock kvar: Sverige kommer fortsatt vara militärt alliansfria och därmed inte ansöka om medlemskap i Nato. Åtta år senare, i februari 2022, inledde Ryssland invasionen av Ukraina. Liksom vid Rysslands annektering av Krim följdes detta agerande av fördömanden i dess starkaste ordalag tillsammans med sanktionspaketet mot Ryssland och stödpaket till Ukraina. Ryssland ansågs ha rubbat den säkerhetsordning som rått i Europa sedan slutet av kalla kriget. Agerandet ledde återigen till att den svenska försvars- och säkerhetspolitiken belystes, denna gång med den stora skillnaden att Sverige 2022 ansåg sig sakna andra alternativ än att ansöka om att få gå med i militäralliansen Nato.

Runt om i världen lyftes kritik mot den godtrogenhet som rått i Europa. I Sverige kritiserades återkommande de nedskärningar som tidigare gjorts inom det svenska försvaret. Den tidigare liberalistiska tankegången om att Rysslands imperialistiska idéer kunde stävjas genom goda handelsöverenskommelser och andra samarbeten kritiserades nu som naiva. I stället höjdes röster som menade att det ryska agerandet borde ha kunnat förutspått och att landet i viss mån agerade rationellt utifrån den maktbalans som rått i världen sedan kalla krigets slut (Mearsheimer, 2014, s. 77). En ändrad säkerhetsordning ansågs vara ett faktum och därmed även synen på säkerhet och hur denna hotas och skyddas. Vid första anblick kan det således verka som att det svenska agerandet, i och med Natoansökan, saknar de liberalistiska tankarna tron på liberala samarbeten som lösning. I stället indikerar den inskickade Natoansökan en världsbild som går i linje med den kontrasterande realistiska idébildningen, som har en föreställning om en ständig maktkamp mellan stater, som följd av ett konstant säkerhetsdilemma. Detta belyser vikten av att studera svensk utrikes- och säkerhetspolitik utifrån olika perspektiv då utfallet och dess förklaringsvärde blir beroende av vilken teoretiska utgångspunkt som används. Därmed finns det ett värde av att undersöka svängningen inom svensk politik utefter det realistiska och liberalistiska perspektivet. Detta skulle syfta till att vidare förstå hur svenska politiker, trots en 200 år gammal policy, till slut inte ansåg sig ha något annat val än att vända sig till Nato och ansöka om att få bli medlemmar i försvarsalliansen.

1.2 Problemformulering

Det statsvetenskapliga forskningsfältet som behandlar säkerhetsstudier i Sverige har främst präglats av liberalistiska och konstruktivistiska perspektiv (Gyllensporre, 2016). En avsaknad av realistiska perspektiv på säkerhetsstudier kan därmed konstateras finnas inom forskningen om svensk säkerhetspolitik. Samtidigt har studiet av svensk säkerhetspolitik blivit alltmer relevant. I och med Rysslands annektering av Krim 2014 belystes Rysslands imperialistiska ambitioner i säkerhetsdebatten, vilket ledde till en ny riktning i svensk säkerhetspolitik med åtgärder såsom återinförandet av värnplikt och ökade försvarsanslag. Ett år efter invasionen av Krimhalvön 2014 debatterades det i den svenska riksdagen om Sverige skulle ansöka om att bli medlemmar i försvarsalliansen. Det var dock inte förrän efter den fullskaliga invasionen 2022 som en svensk Natoansökan slutligen skickades in. När den utrikespolitiska debatten 2023 påbörjades, ett år efter den fullskaliga invasionen av Ukraina, var utgångspunkten inte längre om Sverige skulle gå med i Nato, utan *när*.

Något kan alltså sägas ha hänt inom den svenska säkerhetspolitiken som gjorde att en Natoansökan till slut ansågs vara det enda garanten för skydd som Sverige kunde räkna med. I detta resonemang framgår det att det finns spår av den realistiska idéskolan då teoribildningen antar att stater alltid strävar efter att behålla eller öka sin makt gentemot andra stater. Denna uppsats syftar till att fördjupa förståelsen för omsvängningen i svensk säkerhetspolitik i och med den svenska Natoansökan. Detta kommer att göras med utgångspunkt i ett realistiskt perspektiv och det ofta kontrasterande liberalistiska perspektivet. Studien fokuserar på en jämförelse mellan de utrikespolitiska debatterna som hölls 2015, ett år efter annekteringen av Krim, och den debatt som hölls i februari 2023, ett år efter den fullskaliga invasionen. Valet att studera de debatter som hölls ett år efter respektive rysk aggression motiveras med att dessa debatter kan antas spegla hur det ryska agerandet påverkat svensk politik. Detta antas då dessa debatters uttalanden bör vara mer genomtänkta än i de debatter som hölls i direkt anslutning till händelserna. Genom en jämförelse av debatternas inslag av realism och liberalism kommer slutsatser kunna dras om, och i så fall hur, svensk utrikes- och säkerhetspolitiskdebatt förändrats mellan åren 2015 och 2023.

1.2.1 Frågeställning

I syfte att förstå svängningen av svensk säkerhetspolitik kommer den svenska utrikespolitiska debatten åren 2015 och 2023 att studeras. Hänvisat till att Sverige ansöker om medlemskap i Nato efter det ryska agerandet 2022, men inte gör det 2014, har denna uppsats som utgångspunkt att något antas ha förändrats inom svensk säkerhetspolitik mellan dessa år. Med avstamp i detta antagande ämnar studien analysera och jämföra de två utrikespolitiska debatterna utifrån den realistiska och den liberalistiska säkerhetspolitiska teoretiska traditionen. För att göra detta kommer följande frågeställning att besvaras i studien:

- *I vilken utsträckning präglades den svenska utrikespolitiska debatten av realistiska respektive liberalistiska antaganden under februari 2015 jämfört med februari 2023?*

1.3 Avgränsning

I studien finns två tydliga avgränsningar. Den första avgränsningen gäller valet av teori. För att möjliggöra en analys som utgår från de två teoribildningarna kommer idealtyper för realismen och liberalismen att sammanställas. Detta innebär att idealtyperna som används kommer att ses utifrån en sammanställning av de övergripande dragen och därmed avgränsas för att gå in på detaljnivå i de olika avgreningarna av respektive teori. Vidare sker det en avgränsning vad gäller att endast en teori, liberalismen, används för att kontrastera realismen. Denna avgränsning försvaras genom argumentet att studien har begränsningar vad gäller tid och längd. Därmed genomförs studien med endast liberalismen som jämförande teori. Valet av den liberalistiska teoribildningen kommer av att liberalismen är den vanligast förekommande teorin vid jämförelse med realismen då de två teorierna ofta har motsatta antaganden i centrala frågor.

Vidare kommer texten avgränsas till att fokusera på de utrikespolitiska debatter som hölls i februari 2015 och 2023. Valet att studera dessa debatter grundas i studiens syfte, vilket är att bidra till förståelsen av svängningen i svensk säkerhetspolitik i och med den svenska Natoansökan. I uppsatsens problemformulering framgår det att något antas ha hänt i den svenska debatten som gör att den fullskaliga invasionen ledde till ansökan om Natomedlemskap medan annekteringen av Krimhalvön inte gjorde det. Därmed bör den första av de två utrikespolitiska debatterna som studeras ha anordnats efter att Ryssland påbörjade sin annektering av Krimhalvön den 23 februari 2014. Den utrikespolitiska debatten 2014 hölls dock innan annekteringen av Krimhalvön. Nästkommande debatt hölls den 11 februari 2015 i Sveriges riksdag och utgör därmed den debatt som är mest relevant att studera.

Vad gäller den andra jämförelsepunkten bör denna utrikespolitiska debatt ha skett efter invasionen av Ukraina 2022, som kan anses vara nästkommande avgörande säkerhetspolitiska händelse för svensk säkerhetspolitik. Under verksamhetsåret 2021/22 anordnades två utrikespolitiska debatter i och med att regeringen valde att presentera en reviderad utrikesdeklaration med efterföljande utrikespolitiska debatt i juni 2022, hänvisat till det förändrade omvärldsläget. Dessa två debatter tas dock inte med i studien då den första skedde innan invasionen och den andra saknar en tydlig jämförelsepunkt till debatten 2015. I stället används 2023 års utrikespolitiska debatt då jämförelsepunkten blir symmetrisk vad gäller att

båda debatterna sker ungefär ett år efter respektive rysk aggression. Att fler debatter inte studeras försvaras genom att uppsatsen strävar efter att göra en kvalitativ studie och därmed ämnar fokusera på ett fåtal fall i stället för många fall, i syfte att möjliggöra en mer noggrann undersökning.

1.4 Disposition

Uppsatsens inledande kapitel innehåller en introduktion och problemformulering som ramar in behovet av att svensk säkerhetspolitik, efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, studeras utifrån ett realistiskt perspektiv. Därefter presenteras studiens frågeställning samt avgränsning och disposition. Det efterföljande teorikapitlet inleds med tidigare forskning och en redogörelse för forskningsfältet utrikespolitisk analys. Med grund i den utrikespolitiska analysen presenteras därefter den realistiska och den liberalistiska teoribildningen. I uppsatsens kapitel om metod och material försvaras metodvalet och en operationalisering av frågeställningen görs i samband med att ett analysverktyg presenteras. Kapitlet innehåller även en materialdiskussion. I det fjärde kapitlet genomförs analysen genom närläsning av materialet. Med hjälp av analysverktyget tydliggörs utmärkande drag i materialet som därefter jämförs. Kapitlet avslutas med en sammanställning av resultatet från analysen. Uppsatsen avslutande del inleds med en sammanfattning där studien sammanfattas och frågeställningen besvaras. Slutligen presenteras en diskussionsdel innehållande förslag till vidare forskning. Uppsatsen avslutas med en litteraturförteckning.

2. TEORI

Följande teorikapitel inleds med ett delkapitel om tidigare forskning som övergripande redogör för den relevanta forskning som gjorts om svensk säkerhetspolitik, med särskilt fokus på den realistiska teoribildningen. Därefter följer ett delkapitel om forskningsfältet Utrikespolitisk analys som utgör det teoretiska ramverk som studiens teorier har sin grund i. Slutligen presenteras den realistiska och liberalistiska teoribildningen i respektive delkapitel. Dessa teorier utgör studiens teoretiska utgångspunkter och redogörs för genom att teoriernas centrala drag presenteras. Dessa två kapitel utgör grunden för följande metodkapitel där idealtyper för realism och liberalism fastställs.

2.1 Tidigare forskning

Av den tidigare forskningen som är relevant för denna uppsats återfinns Dennis Gyllensporres artikel ”Den vetenskapliga analysen av svensk säkerhetspolitik” (Gyllensporre, 2016). I denna artikel kommer Gyllensporre fram till att det är nödvändigt att svensk säkerhetspolitik studeras utifrån ett realistiskt perspektiv. Denna slutsats framträder genom att Gyllensporre visar på vikten av forskning om svensk säkerhetspolitik för att kunna förstå hur ett alltmer allvarligt omvärldsläge påverkar svensk politik. Vidare visar Gyllensporre att denna forskning främst bör genomföras utifrån ett realistiskt perspektiv. Detta hänvisas till att forskning om svensk säkerhetspolitik ofta genomförs med liberalistiska och konstruktivistiska ansatser och i mindre utsträckning med realistiska ansatser. Detta argument underbygger Gyllensporre ytterligare genom att hävda att det finns ett värde av att den realistiska teorin används då världens länder agerar på ett sätt som kan sägas vara mer i linje med realistiska värden än liberala och konstruktivistiska. Gyllensporre underbygger behovet av att studier genomförs med realismen som teori genom att i sin artikel visa på att realismen har ett förklaringsvärde vad gäller att förstå Sveriges deltagande i militära krisinsatser mellan åren 1995 och 2015. Gyllensporres slutsatser används för att belysa denna uppsats forskningslucka vad gäller behovet av realistiska studier om svensk säkerhetspolitik.

Vad gäller tidigare forskning som berör svensk säkerhetspolitisk debatt återfinns bland annat artikeln ”Glömd eller gömd?” författad av Håkan Edström 2016. Studiens resultat visar på att realistiska begrepp är förekommande i den svenska debatten inom hela det politiska spektrat. Edström genomför studien med hjälp av en kvantitativ studie där han tar fram nyckelbegrepp

inom realismen och därefter studerar förekomsten av dessa nyckelbegrepp i den svenska utrikespolitiska debatten de givna åren. Edströms forskning bör tas i beaktande vad gäller att realismen konstateras vara närvarande i debatterna. Forskningen undersöker dock inte huruvida användandet av realistiska nyckelbegrepp skiljer sig åt mellan åren. Utöver detta bör det lyftas att Edströms forskning baseras på data hämtad från riksdagsåren 2001 till 2015. Detta innebär att forskningen inte svarar på hur riksdagsdebatten påverkats av den ryska invasionen av Ukraina 2022. I och med detta synliggörs behovet av en studie som undersöker hur resultatet skiljer sig åt mellan åren samt behovet av forskning som har fokus på hur debatten påverkats av de ryska aggressionerna sedan 2014.

Annan tidigare forskning som berör utvecklingen inom svensk säkerhetspolitik är bland annat Charlott Wagnssons artikel från 2011 som studerar hur Sveriges relation med Nato påverkar svensk politik. Wagnsson belyser skillnaden mellan de två parterna genom att visa på att Sverige har ett tydligt idealistiskt/neoliberalistiskt förhållningssätt medan Nato historiskt har haft ett mer realistiskt. Artikeln slår dock fast att Natos agerande har blivit alltmer idealistiskt vilket kan komma att underlätta Sveriges inkludering i Nato-samarbetet (Wagnsson, 2011). Ytterligare forskning om svensk säkerhetspolitik har gjorts av Jacob Westberg som skrivit boken "Svenska säkerhetsstrategier: teori och praktik" (Westberg, 2021). I boken presenterar Westberg ett analysramverk baserat på den realistiska och den liberalistiska teorin. Att analysverktyget inte innehåller fler teorier försvarar Westberg med att om fler teorier hade tagits hänsyn till hade det analytiska ramverket blivit mindre tillämpligt, speciellt för att förstå småstaters säkerhetsstrategier (Westberg, 2021, s. 77).

2.2 Utrikespolitisk analys

Utrikespolitisk analys är ett forskningsfält inom internationella relationer som syftar till att analysera staters utrikespolitik genom att göra akademiska verktyg tillämpliga på studier av utrikespolitik (Jackson & Sørensen, 2013, s. 252). Forskningsfältet undersöker politiken som förts och orsakerna till att politiken utformats som den gjorts. Analysen fokuserar bland annat på att studera de strategier och metoder som stater använder sig av i sin utrikespolitik. Ofta genomförs en analys av utrikespolitiken med hjälp av teorier hämtade från studiet av internationella relationer (Jackson & Sørensen, 2013, s. 253). Bland dessa teorier kan de realistiska och liberalistiska teoribildningarna sägas vara de vanligast förekommande. Den

utrikespolitiska analysen utgår från antagandet att det finns en korrelation mellan teori och policyskapande men att detta inte alltid får ett tydligt utfall. Detta bygger på antagandet att beslutsfattarnas egen uppfattning om hur världen är utformad, till exempel i linje med den realistiska eller liberalistiska teorin, påverkar utfallet av utrikespolitiken (Jackson & Sørensen, 2013, s. 252). Följande redogörelse för den realistiska och liberalistiska teorin har sin utgångspunkt i den utrikespolitiska analysen som i sin tur är en del av studiet av internationella relationer.

2.3 Realism

Den realistiska teoribildningen inom internationella relationer fokuserar på staten och dess fortlevnad. Den utrikespolitiska analysen lägger därtill ett särskilt fokus på hur utrikespolitiken formas av realismens syn på säkerhet, vilken fastslår att säkerhet kommer av statens militärt materiella makt i förhållande till andra stater (Jackson & Sørensen, 2013, s. 253). Trots att det inom den realistiska idébildningen finns flera olika typer av realism har samtliga avgreningar en gemensam pessimistisk uppfattning om människan och hennes natur. Detta bidrar till att forma ett system som i grunden består av ständiga konflikter som oundvikligen leder till krig (Jackson & Sørensen, 2013, s. 66). Hur stater bör agera för att bygga säkerhet finns det dock olika tankar om. Den defensiva realismen menar att stater strävar efter att behålla den rådande världsordningen och att staterna därmed har som mål att bygga säkerhet. Forskare menar att det dock även finns en offensiv realism där staters mål är att öka sin makt i stället för att öka sin säkerhet då det anarkistiska systemet formar staten till att alltid vilja maktmaximera för att till slut bli en världshegemoni. (Jackson & Sørensen, 2013, ss. 257-259).

En av de mest tongivande forskarna inom den realistiska teoribildningen är Hans J. Morgenthau. I sin bok "Politics among nations" förklarar Morgenthau realismens grundantaganden genom sex principer. Dessa principer utgör en god grund för att förstå hur den realistiska teoribildningen kopplar an till utrikespolitiken. Detta hänvisas till att Morgenthau i sin forskning fokuserat på att förstå och förklara utrikespolitik genom den klassiskrealistiska idébildningen. Den första av Morgenthaus principer handlar om att realister antar att politiken och samhället formas av lagar som har sin grund i människans natur. Därmed antas det att politiken och samhället utgörs av en objektiv ordning som inte kan påverkas. Detta innebär att realister, såsom Morgenthau, menar att politiken alltid bör analyseras med en

objektiv inställning (Morgenthau, 2006, s. 4). Den andra principen handlar om realisternas syn på makt som en projektion av statens intressen och att denna makt gör sig gällande när staten påverkar andra stater. Maktspellet anses utspela sig inom politiken som vid en analys bör ses som åtskild från andra värden i samhället. Därmed bör politiken studeras utifrån internationella och inrikes faktorer då makten alltid speglar det nationella intresset (Morgenthau, 2006, ss. 5-10).

Den tredje principen som Morgenthau lyfter i sin bok handlar även den om realisternas syn på makt. Makten, det vill säga statens intresse, bör ses som objektiv och därmed finns en universell övertygelse hos alla stater om att staten alltid vill försäkra sig om sin överlevnad och sitt välstånd. Dock anses inte detta vara fullt statistiskt, utan det går att påverka den internationella politiken till att skapa en maktbalans som motverkar konflikter under en viss tid. Hänvisat till historien menar dock den realistiska teoribildningen att denna maktbalans till slut kommer att falla och återigen kommer den objektiva lagen skapad av människans natur att bidra till konflikt mellan stater (Morgenthau, 2006, ss. 10-12). I Morgenthaus fjärde realistiska princip erkänns den moraliska aspekten av det politiska agerandet. Den moraliska dimensionen av politiken anses i viss mån ha en påverkan på utfallet och bör därför ses som en variabel värd att ta hänsyn till. Dock innefattar den fjärde principen även ett förtydligande om att det fortsatt är den politiska realiteten som styr den internationella politiken. Detta förklaras med att en individ kan väga in moraliska aspekter och därmed anse det värt att ta hänsyn till dessa och riskera att ta fel beslut. Enligt realismen är detta inte tillämpligt på statens agerande då anammandet av moraliska aspekter inom statligt beslutsfattande skulle kunna leda till ett felaktigt beslut som äventyrar statens fortlevnad. Därför kommer staten alltid att agera för sin egen överlevnad, oavsett om det innefattar moraliska överväganden eller ej (Morgenthau, 2006, s. 12).

Den femte principen spinner vidare på idén om att politiken bör ses som en egen sfär. I denna sfär påverkas inte politiken av de moraliska dimensioner som finns hos nationen eller av ekonomiska eller religiösa aspekter. Även om statens politiska sfär behöver förhålla sig till det internationella systemet och andra stater i systemet finns det även utrymme för stater att utmärka sig vad gäller deras moraliska och religiösa dimensioner. Dessa dimensioner kan till viss mån försvåra för staters möjlighet att balansera inom systemet (Morgenthau, 2006, ss. 12-13). I Morgenthaus sjätte och sista princip distanserar han den realistiska teoribildningen från andra teorier genom att belysa realismens pragmatiska förhållningssätt till den internationella politiken men erkänner även att den praktiska och enkla teorin har sina begränsningar.

Samtidigt menar Morgenthau att realismen skiljer sig åt gentemot andra teorier då den är realistiskt lagd och därmed undviker naivt önsketänkande gällande internationell politik (Morgenthau, 2006, ss. 13-14).

2.4 Liberalism

Tillsammans med den realistiska tankeskolan är liberalismen en av de mest använda teorierna inom såväl internationella relationer som inom utrikespolitisk analys. Denna teori skiljer sig från den pessimistiska realistiska teoribildningen då liberalismens grundprinciper bygger på en optimistisk bild av världsordningen och en positiv tro på människans natur (Jackson & Sørensen, 2013). Liksom realismen tar liberalismen hänsyn till staten som en aktör i det internationella systemet, dock med den stora skillnaden att det är individen som anses vara det som är det centrala värdet. Detta innebär att liberalismen antar att det är individen som bör skyddas av staten och inte tvärtom (Collins, 2019, s. 32). I liberalisternas givna naturtillstånd anses människan kunna fatta rationella beslut som bygger på samarbete med andra då egennytta ses gå hand i hand med den gemensamma nyttan tillsammans med andra (Collins, 2019, s. 33). Genom dessa samarbeten och den interdependens som kommer av dessa kan konflikter undvikas och fred kan upprätthållas (Gustavsson & Tallberg, 2021, s. 83).

Teorins uppkomst kan spåras till kapitalismens framväxt i Europa (Heywood, 2017, s. 25). Bland teorins tidiga tänkare återfinns bland annat Immanuel Kant som utforskade idén om att stater kan undgå krig genom att statens invånare tillhandahåller frihet och genom att staten samarbetar med andra stater. Denna idé fortsatte att utvecklas av forskare genom åren och blev att bidra till teorins grundprincip om att varje enskild individ har mänskliga rättigheter som bör respekteras (Dunne, 2020, s. 105). Tron på dessa rättigheter som något skyddsvärt har utvecklat teorin genom att moderna liberalister ofta anammar en breddad syn på vad som är ett säkerhetshot (Collins, 2019, s. 34). Fokuset på mänskliga rättigheter kan därmed sägas ha lett till ett breddat säkerhetsbegrepp som antar att ett hot kan utgöras av fler faktorer än endast hotet från andra stater. Detta går inom ramarna för begreppet mänsklig säkerhet som belyser hot mot individen i form av bland annat naturkatastrofer, fattigdom och sjukdomar (Collins, 2019, ss. 146-147). I och med denna utveckling av teorin skapas olika tankeskolor där bland annat den klassiska och den moderna liberalistiska tankeskolan utmärker sig. Den klassiska liberalismen tror på ett statsskick där staten har minimalt med makt och att ordningen i stället bör styras av

marknaden och att individer därmed tillhandahåller stor frihet (Heywood, 2017, s. 26). Den moderna liberalismen menar i stället att staten till viss mån bör ha makt över sociala och ekonomiska faktorer för att på så vis gynna individen och dess utveckling (ibid. s.26).

Ett återkommande antagande i den liberalistiska tankeskolan är att världsfreden kan upprätthållas genom interdependens mellan stater men att interdependens även finns mellan stater och internationella institutioner (Gustavsson & Tallberg, 2021, s. 91). Kant baserade detta antagande på att individens självmedvetenhet i kombination med republikansk konstitutionalism och fredsavtal mellan länder skulle leda till att staterna inte går i krig med varandra (Dunne, 2020, s. 106). I detta resonemang menar liberalisterna att fred inte är ett naturtillstånd, utan att stater ges möjlighet att uppnå fred genom att konflikter blir lösta tack vare förhandlingar och kompromisser i stället för militära maktmedel (Gustavsson & Tallberg, 2021, s. 90) (Dunne, 2020, s. 109). På samma sätt antas att världsordningen, likväl som den enskilde staten, är i behov av ett samhällssystem och av lagar inom detta system som efterlevs för att motverka väpnad konflikt (Heywood, 2017, s. 35). I och med detta resonemang understryks det ytterligare att liberalisterna anser att världsordningen, utöver konflikter, även kan påverkas av samarbeten (Jackson & Sørensen, 2013, s. 130).

3. METOD & MATERIAL

I följande kapitel presenteras den metod och det material som används för att genomföra studien. Kapitlet inleds med en redogörelse för studiens metodval. Delkapitlet innehåller därefter en förklaring av idealtypsanalysen som faller inom ramarna för en kvalitativ textanalys. I nästkommande delkapitel presenteras studiens operationalisering och det tillhörande analysverktyget. Det sista delkapitlet tillägnas presentation av materialet med tillhörande materialdiskussion.

3.1 Metod

Studien genomförs med hjälp av en kvalitativ textanalys där den utrikespolitiska debatten i februari 2015 jämförs med debatten i februari 2023. Analysen grundar sig i idealtyper av realismen och liberalismen hämtade ur varsin tankeskola som beskrivits i avsnitt 2.3 och 2.4. För att frågeställningen ska kunna besvaras bryts den ner till tre operationaliseringsfrågor. Därefter skapas ett analytiskt ramverk genom att den realistiska och liberalistiska idealtypens centrala drag sorteras in som svar på operationaliseringsfrågorna. När den kvalitativa textanalysen av debatterna genomförs används analysverktyget för att genomföra en idealtypsanalys där svar på operationaliseringsfrågorna lyfts fram ur materialet och därefter klassificeras utefter den realistiska eller den liberalistiska idealtypen. Genom att jämföra resultatet från idealtypsanalysen av de båda debatterna kommer slutsatser att kunna dras om huruvida den utrikespolitiska debatten mellan året 2015 och året 2023 har förändrats vad gäller förekomsten av realistiska och liberalistiska antaganden.

3.1.1 Kvalitativ textanalys

Studiens idealtypsanalys genomförs inom ramen för en kvalitativ textanalys. Att använda en kvalitativ metod möjliggör en mer komplex analys av materialet och skiljer sig därmed från den kvantitativa metoden som saknar möjlighet till närläsning (Boréus & Bergström, 2018, s. 51). Detta motiverar valet av en kvalitativ metod då det möjliggör att studien noggrant kan studera det material som valts och därmed urskilja skillnaderna i respektive uttalanden i debatterna. Den kvalitativa textanalysen hjälper därmed till att finna de utmärkande dragen i debatterna vilket utgör grunden för jämförelsen som syftar till att förstå omsvängningen inom svensk säkerhetspolitik. Även om forskning ofta bedrivs med grund i antingen kvalitativ eller kvantitativ metod är det inte ovanligt att det återfinns inslag av båda metoderna i forskningen

(Ibid. s.51). Även detta sker i denna studie då den kvantitativa metoden blir en del av analysen då operationaliseringen till viss del bygger på en kvantitativ jämförelse av idealtypernas frekvens i den utrikespolitiska debatten under de båda åren.

Vidare bör det lyftas att vanligt förekommande inom forskning om utrikespolitik är att studierna anammar en positivistisk ansats ämnad att studera varför stater agerar på ett visst sätt (Ostermann & Sjöstedt, 2022, s. 102). Inom forskningsfältet finns det dock även studier som använder sig av en mer interpretivistisk ansats där bland annat diskursen studeras i syfte att förstås, snarare än förklara hur den är utformad. Genom att använda kvalitativ textanalys som metod inom studiet av utrikespolitisk analys kan en mer noggrann analys göras där fokus ligger på idéer och förståelser av vad som formar politiken och därmed bidrar till förståelsen för utfallet av utrikespolitiken (Ostermann & Sjöstedt, 2022, s. 109).

3.1.2 Idealtypsanalys

Valet att göra en idealtypsanalys kan hänvisas till att uppsatsens teorier om realism och liberalism är relativt breda teorier som därmed behöver konkretiseras för att vara tillämpbara i en studie. Idealtypsanalysen kan därav användas för att karaktärisera teoriernas utmärkande egenskaper i syfte att möjliggöra analysen (Esaiasson m.fl., 2012, s. 139). Att göra en idealtypsanalys på teorier hämtade från studiet av internationella relationer är vanligt då det ofta finns ett behov av att konkretisera den allmänna förståelsen av teorins övergripande idé. Bland annat görs detta genom att studera de förgreningar som utvecklats till att erbjuda ett detaljerat förklaringsvärde (Ibid., s. 140). Detta är nödvändigt för att idealtypen ska kunna användas som en analytiskt strukturerad beskrivning av teorin som den är ett ideal av. Idealtyperna i denna studie framställs genom inhämtandet av de övergripande dragen i teorierna från kapitlen 2.3 och 2.4. Den realistiska teorin baseras främst på Morgenthau's forskning, vilket hänvisas till att Morgenthau's relativt moderna forskning fokuserar på utrikespolitik. Kapitlet om den liberalistiska teorin baseras på flertalet forskare vilket förklaras av att teorin, till skillnad från realismen och Morgenthau, saknar framträdande modern forskning med fokus på utrikespolitik. I stället hänvisar kapitlet till ett flertal olika forskare för att kombination av dessa skapar en liberalistisk teori som har ett förklaringsvärde vad gäller utrikespolitikens centrala drag.

Det återkommande syftet med att genomföra en idealtypsanalys är att studera i vilken utsträckning som det valda fallet från verkligheten stämmer in på de framtagna idealtyperna från teorin (Ibid., s. 140). Poängen med analysen blir därmed att studera hur väl ett empiriskt fall överensstämmer med den konstruerade idén, det vill säga idealet, som skapats utifrån teorin (Boréus & Bergström, 2018, s. 148). Ofta använder en idealtypsanalys två kontrasterande idealtyper där ambitionen i analysen blir att försöka klargöra var det studerade fenomenet kan anses befinna sig på skalan mellan de två polariserade idealtyperna (Esaiasson m.fl., 2012, s. 141). Detta motiverar att idealtyperna i studien är två då syftet är att kontrastera realismen med liberalismen för att synliggöra eventuella skillnader mellan den utrikespolitiska debatten 2015 och 2023.

3.1.2.1 Idealtyp: Realism

Hämtat från ovanstående teorikapitel kan det konstateras att utmärkande för den realistiska teoribildningen är antagandet om att staten är den avsevärt mest centrala, om inte den enda, aktören inom det internationella systemet. Detta genomsyrar hela den realistiska teorin samtidigt som det tydligt skiljer teorin från andra teorier inom studiet av internationella relationer. I samma resonemang framgår det även att staten är det som oftast anses vara referensobjektet vid en diskussion om vad som är skyddsvärt. Det som anses intressant att studera ur ett realistiskt synsätt är det nationella intresset, vilket beskrivs som statens makt. Därmed ligger teorins fokus på att analysera makt och maktutövning. Staterna anses inte ha spelutrymme att överväga moraliska dimensioner i sitt beslutfattande då staten alltid strävar efter fortlevnad. Inom tankeskolan är det även tydligt att realismen ser konflikter som oundvikliga och att de slutligen blir lösta genom väpnad konflikt vilket i kombination med avsaknaden av moraliska överväganden belyser vikten av maktinflytande genom militär förmåga. Slutligen bör det synliggöras att ytterligare en gemensam faktor för realisterna är deras tro på att samtliga stater alltid antingen eftersträvar att bibehålla eller att öka sin maktposition i det internationella systemet. Ovanstående faktorer kan sägas utgöra en idealtyp för den realistiska teoribildningen.

3.1.2.2 Idealtyp: Liberalism

Baserat på avsnitt 2.4 om liberalism i teorikapitlet kan en idealtyp för liberalism fastställas. Denna grundas på liberalismens syn på individen som en viktig del av det internationella systemet. Liberalismen antar att varje individ har ett egenvärde och har rättigheter som bör respekteras i enlighet med de mänskliga rättigheterna. Att liberalismen betonar vikten av mänskliga rättigheter innebär att den även har en breddad syn på säkerhetsbegreppet. Den liberalistiska tankeskolan antar att väpnad konflikt går att undvika genom samarbeten som både bygger förtroende och interdependens mellan stater. Detta bidrar även till antagandet att samarbeten mellan stater, civilsamhällesorganisationer och individer bör tas i beaktande vid en utrikespolitisk analys. I den liberalistiska idébildningen är det även tydligt att fokus ligger på individen och dennes utveckling. För att främja detta lyfts vikten av att förvalta liberala värden samt förespråkandet av statens demokratiseringsprocess. Ovanstående faktorer kan sägas utgöra en idealtyp för den liberalistiska teoribildningen.

3.1.3 Operationalisering

För att möjliggöra att realistiska och liberalistiska idealtyper ska kunna identifieras genom en idealtypsanalys i efterföljande analyskapitel, genomförs en operationalisering av uppsatsens frågeställning. Detta görs genom att bryta ner frågeställningen till operationella indikatorer i form av specifika frågor (Esaiasson m.fl., 2012, s. 55). Operationalisering är nödvändigt för att kunna genomföra närläsning på materialet och klassificera det enligt de framtagna idealtyperna. För att besvara frågeställningen ”*I vilken utsträckning präglades den svenska utrikespolitiska debatten av realistiska respektive liberalistiska antaganden under februari 2015 jämfört med februari 2023?*” behöver ett analysverktyg skapas. Genom detta verktyg kan antaganden lyftas fram ur materialet och därefter klassificeras som antingen realistiska eller liberalistiska, för att slutligen kunna jämföras för att besvara frågeställningen. Då studien ämnar undersöka omsvängningen i svensk säkerhetspolitik byggs analysverktyget på idén om säkerhet och hur det används som begrepp. För att fastställa vilka antaganden om säkerhet som debattörerna gör, bryts säkerhetsbegreppet ner till tre operationaliseringsfrågor som baseras på centrala värden som hämtas ur begreppet. Dessa värden är: *referensobjekt*, *hot* och *tillvägagångssätt*. Frågorna syftar till att besvara hur materialet förhåller sig till vad som anses vara hotat, vad som anses utgöra hotet och vad som anses vara tillvägagångssättet för att bemöta hotet.

De tre operationaliseringsfrågorna är:

- Referensobjekt
 - *Vad anses behöva skyddas?*
- Hot
 - *Vad anses det skyddsvärda vara hotat av?*
- Tillvägagångssätt
 - *Hur ska staten agera för att bemöta säkerhetshotet?*

Baserat på teorierna presenterade i kapitel 2.3 och 2.4 sammanställs det i ovanstående delkapitel 3.1.2.1 och 3.1.2.2 idealtyper för realismen och liberalismen. Dessa idealtyper visar på en sammanfattande tolkning av respektive teoriers antagande vad gäller centrala värden inom utrikespolitiken. Dessa idealtyper svarar på vad vardera teori anses ha för referensobjekt, vad som anses vara hotet och vad som anses vara tillvägagångssättet för att bemöta hotet. Idealtyperna kan därefter sorteras in som svar på de framtagna operationaliseringsfrågorna vilket redogörs för i *tabell 1*. Genom närläsning av materialet kan en idealtypsanalys göras genom att svaren på operationaliseringsfrågorna som studeras i materialet sorteras i enlighet med antingen den realistiska eller den liberalistiska idealtypen.

3.1.3.1 Tabell 1

Centrala värden	Operationaliseringsfråga	Idealtyp realism	Idealtyp liberalism
Referensobjekt	<i>Vad anses behöva skyddas?</i>	Staten Nationella intressen	Individen Mänskliga rättigheter Liberala värden Internationell lag <i>Det breddade säkerhetsbegreppet</i>
Hot	<i>Vad anses det skyddsvärda vara hotat av?</i>	Andra stater eller statsliknande organisationer Militära maktmedel	Andra stater Icke statliga organisationer <i>Det breddade säkerhetsbegreppet</i>
Tillvägagångssätt	<i>Hur ska staten agera för att bemöta säkerhetshotet?</i>	Militär kapacitet - samarbeten - resurser Ökad säkerhet/makt	Internationella samarbeten Internationell lag Främjandet av liberala värden

Tabell 1. Tabellen redogör för uppsatsens analysverktyg där idealtypernas svar på vardera centralt värdes operationaliseringsfråga sorterats in.

3.2 Material

I uppsatsen säkerställs materialets trovärdighet genom valet att studera offentliga debatter i Sveriges riksdag. Analysen genomförs genom närläsning av debatternas protokoll, vilket bör ses som ett bra sätt att säkerställa källans trovärdighet då det är en förstahandskälla. Då uppsatsen nyttjar en kvalitativ metod begränsas antalet debatter till två debatter i syfte att möjliggöra en mer noggrann närläsning av materialet. Vid valet av vilka debatter som studeras anses den utrikespolitiska debatten som hålls efter regeringens presentation av

utrikesdeklarationen i slutet av februari varje år vara den mest relevanta debatten att studera utifrån ett säkerhets- och utrikespolitiskt perspektiv. Detta kommer av att säkerhetspolitiken bland annat förs inom ramarna för en stats utrikespolitik. De båda debatterna studeras baserat på riksdagens protokoll hämtat via Riksdagsförvaltningens kommunikationsavdelning.

Att studera de två debatterna som sker ett år efter de ryska invasionerna av Ukraina innebär att debatterna kan antas spegla en mer genomtänkt policy i de åsikter som uttrycks. I och med att debatterna som studeras sker ett år efter de omvälvande säkerhetspolitiska händelserna är det större sannolikhet att debattörerna fått grepp om läget och kommit fram till hur den svenska politiken bör utformas utefter det nya omvärldsläget. Detta kan jämföras med de åsikter som uttrycks i de närmast anslutna debatterna till händelserna som kan antas vara mer påverkade av den plötsliga krisen och därmed innehålla fler ogenomtänkta uttalanden som framförs i affekt. Eftersom uppsatsen ämnar studera hur debatten förändrats vad gäller förekomsten av realistiska antaganden finns det därmed ett värde i att debattörerna i de båda debatterna inte uttalar sig i affekt utan att de uttalanden som görs om vad som anses som referensobjekt, hot och tillvägagångssätt för att bemöta hotet är väl genomtänkta och etablerade som en representativ åsiktsbildning av ledamöterna från de svenska riksdagspartierna. Därmed anses det att debatterna som hölls 2015 och 2023 bäst lämpar sig som material för att studera omsvängningen i svensk säkerhetspolitik.

3.2.1 Utrikespolitisk debatt 11 februari 2015

Den första debatten som analyseras hölls den 11 februari 2015, ungefär ett år efter att Ryssland inledde sin annektering av den ukrainska Krimhalvön. Debatten inleds med ett anförande av utrikesminister Margot Wallström som läser upp regeringens utrikesdeklaration. Utrikesdeklarationen 2015 är den första deklARATIONEN som hålls av den nytilträdde regeringen efter valet 2014. Den efterföljande debatten består av två delar där den första delen utgörs av ett varsitt anföranden från samtliga riksdagspartier med efterföljande replikskifte. I den andra delen följer debatten en talarlista utefter anmälda talare, oberoende av parti. När debatten äger rum har det lagts fram ett förslag på att göra en utredning om ett svenskt Natomedlemskap.

3.2.2 Utrikespolitisk debatt 15 februari 2023

Debatten från 2023 hålls den 15 februari, nästan exakt år efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Vid debattens anförande har det precis skett en jordbävning i Turkiet och Syrien, vilket kommenteras inledningsvis i de flesta av anförandena. Debatten inleds med att utrikesminister Tobias Billström läser upp regeringens utrikesdeklaration, författad av regeringspartierna Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna. Utrikesdeklarationen 2023 är den första utrikesdeklaration som presenteras av den nytillträdde regeringen sedan valet 2022. Den efterföljande debatten består av två delar där den första delen utgörs av ett anförande från vardera riksdagsparti med efterföljande replikskifte. I den andra delen följer debatten en talarlista utefter anmälda talare, oberoende av parti. När debatten genomförs har Sverige skickat in en ansökan om att få gå med i militäralliansen Nato. Ansökan har blivit ratificerad av 28 av 30 medlemsländer. Ratificering av Ungern och Turkiet saknas.

4. ANALYS

I följande kapitel genomförs idealtypsanalysen genom en närläsning av de två utrikespolitiska debatterna* med målet att besvara operationaliseringsfrågorna som fastställer debattörernas uttalanden om referensobjekten, hoten och tillvägagångssätten. När svaren på operationaliseringsfrågorna fastställts klassificeras dessa svar utefter den realistiska och den liberalistiska idealtypen baserat på det analysverktyg som presenteras i avsnitt 3.1.3. Klassificeringen presenteras i tabellform i slutet av respektive delkapitel. Klassificeringen används därefter i en jämförelse mellan debatterna vilken slutligen sammanställs i en resultatdel i slutet av kapitlet.

I klassificeringstabellerna som redogör för klassificeringen, presenteras de mest framträdande svaren på idealtyperna som lyfts i respektive delkapitel. Utöver dessa svar finns det även andra svar som bidrar till en helhetsuppfattning om debattens teoretiska antaganden men som endast förekommer i mindre utsträckning. Dessa svar redovisas inte i tabellerna. Vidare redogör inte tabellerna för hur ofta svaren på operationaliseringsfrågorna förekommer. I klassificeringstabellernas sista rad presenteras vilken eller vilka idealtyper som var den mest utmärkande i debatten.

**i analysdelen refereras det till de utrikespolitiska debatterna genom en förkortning av Utrikespolitisk debatt, UpD, följt av debattörens efternamn samt debattens år och sidnummer för referatet.*

4.1 Referensobjekt

Genom närläsning av de två debatterna från 2015 och 2023 kan en klassificering av referensobjektet göras utefter den liberalistiska och den realistiska idealtypen. För att finna vad debattörerna anser att referensobjektet är genomförs en textanalys med syfte att finna svar på operationaliseringsfrågan: *Vad anses behöva skyddas?*

4.1.1 Utrikespolitisk debatt 11 februari 2015

Ett av de mest utmärkande dragen i den utrikespolitiska debatten 2015 är att debattörerna återkommande framhåller Sverige som en beskyddare av de mänskliga rättigheterna. Det som

anses behöva skyddas kan därmed konstateras vara individens rättigheter, vilket stämmer in på den liberalistiska idealtypen. Detta blir tydligt i början av debatten där utrikesminister Margot Wallström läser upp regeringens utrikesdeklaration. I deklarationen målas det upp en bild av att Sverige, tillsammans med andra länder och organisationer, "försvarar de mänskliga rättigheterna, som gäller varje individ" (UpD. Wallström, 2015, s. 2). Detta resonemang fortlöper genom hela debatten där flertalet debattörer trycker på vikten av att Sverige driver en utrikespolitik som skyddar de mänskliga rättigheterna och fokuserar på säkerhet för individen. Bland annat skärskådas denna yttring i och med att regeringspartierna återkommande framhåller vikten av att kvinnors rättigheter tillses, en ställning som kan ses som en röd tråd i samtliga omvärldshändelser som socialdemokratiska och miljöpartistiska ledamöter diskuterar. Kvinnornas rättigheter kopplas an till de mänskliga rättigheterna och därmed även med ett breddat säkerhetsbegrepp. Detta framgår av Wallströms uttalande: "Det som vi behöver göra och som vi nu bjuder in till i utrikesdeklarationen är ett samtal om det bredare perspektivet" (UpD. Wallström, 2015, s. 11). Denna bild stämmer väl in på den liberalistiska idealtypen som grundar sig i det breddade säkerhetsbegreppet och de mänskliga rättigheterna.

Det är tydligt att det inom det politiska spektrumet skiljer sig åt vad gäller partiledamöternas uttalanden om vad som anses vara skyddsvärt. Bland annat utmärker sig detta då ett större fokus på Sverige och svenska intressen framhålls av Moderaternas Karin Enströms uttalande om att hon "[...] tycker att vi i Sverige ska utgå från vår plats i världen och vad som gynnar våra intressen och vår säkerhet." (UpD. Enström, 2015, s. 21). Liknande tongångar hörs från debattörer tillhörande Folkpartiet, Centerpartiet och Sverigedemokraterna som samtliga framhåller i sina anföranden att det som bör anses vara det mest kritiska som sker i omvärlden bör ses utifrån hur det påverkar Sverige (UpD. Weimer, 2015, s. 47; Lundgren, 2015, s. 12; Kronlid, 2015, s. 25). Inom dessa yttranden finns det indikatorer på den realistiska teoribildningen vad gäller fokus på den egna staten och dess nationella intressen. Dock framgår det även att politiker tillhörande de klassiska högerpartierna återkommande lyfter att kärnvärden inom den svenska utrikespolitiken fortsatt handlar om att skydda liberala värden såsom mänskliga rättigheter. Detta framgår i samtliga partiers anföranden och kopplas an till de allra flesta frågor som diskuteras. Detta framförs bland annat av Folkpartiets Maria Weimers uttalande: "Rysslands aggression och den ökande terrorismen utgör allvarliga hot mot vår säkerhet men också mot våra värderingar om demokrati och mänskliga fri- och rättigheter." (UpD. Weimer, 2015, s. 46). Debattens fokus på individen framgår även av Kristdemokraternas Sofia Damms yttrande: "För oss kristdemokrater är det helt centralt att utrikespolitiken är

värdebaserad och står upp för och försvarar människans absoluta värde.” (UpD. Damm, 2015, s. 53).

I debatten från 2015 är de återkommande referensobjekten kopplade till den ryska annekteringen av Krimhalvön, inbördeskriget i Syrien och den Islamiska statens terrorhandlingar. När effekterna av dessa händelser påtalas görs det ofta utifrån individens perspektiv där det humanitära lidandet står i fokus, till exempel påtalas detta genom meningar såsom: ”Konflikten i Syrien klassas i dag som världens tveklöst största humanitära kris.” (UpD. Wiechel, 2015, s. 92) och ”Det som började som en folklig resning mot Assads förtryckarregim har utvecklats till en humanitär katastrof med återverkningar långt bortom Syriens gränser.” (UpD. Wallström, 2015, s. 4). Ytterligare ett återkommande referensobjekt i 2015 års debatt är klimatet. Detta framhålls i utrikesdeklarationens inledande ord och återkommer i flertalet anföranden därefter (UpD. Wallström, 2015, s. 1; Enström, 2015, s. 17; Mutt, 2015, s. 30; Lundgren, 2015, s. 38). Konsekvenserna av klimatförändringarna anses dels vara humanitärt lidande, dels konsekvenser för planeten och dess natur, vilket framgår av Wallströms inramning av frågan i utrikesdeklarationen med uttalanden såsom: ”Klimatfrågan utgör också ett globalt säkerhetshot.” och ”I en tid när de livsuppehållande ekosystemen utarmas och ett förändrat klimat utgör ett hot mot vår framtid är det av avgörande betydelse att nya framsteg görs.” (UpD. Wallström, 2015, s. 3). Detta understryker ytterligare att den liberalistiska idealtypen, med fokus på mänskliga rättigheter och globala frågor, är mest utmärkande i den utrikespolitiska debatten från 2015.

4.1.2 Utrikespolitisk debatt 15 februari 2023

I 2023 års utrikespolitiska debatt framhåller utrikesdeklarationen det förändrade omvärldsläget som mycket allvarligt där Sverige anses befinna sig i en ny tid i och med den ryska invasionen av Ukraina (UpD. Billström, 2023, s. 1). Detta sätt att beskriva effekterna av invasionen är återkommande i debatten och framhålls bland annat även av Socialdemokraternas Morgan Johansson i ett uttalande: ”Kriget som inleddes för ett år sedan gjorde det tydligt att Ryssland inte över huvud taget respekterade den europeiska säkerhetsordningen” (UpD. Johansson, 2023, s. 21). Gällande den ryska invasionen i Ukraina återfinns debattörernas syn på referensobjekt genom att krigets konsekvenser i form av mänskligt lidande lyfts. Dels lyfts det lidande som människor i Ukraina utsätts för, där individen och dess rätt till frihet framhålls. Detta framhålls bland annat i följande citat från Magdalena Thuresson: ”Familjer splittras, och de som den 23

februari förra året arbetade som yogainstruktörer, advokater eller fotografer slåss nu vid fronten för sitt land och för alla ukrainares frihet och liv.” (UpD. Thuresson, 2023, s. 54). Det individbaserade perspektivet på kriget i Ukraina tar sig även uttryck i att flertalet debattörer lyfter kvinnor och barns utsatthet som något som behöver skyddas, bland annat genom uttalanden såsom: ”[...] Rysslands illegitima invasion av Ukraina (innebär) att man inte respekterar krigets lagar, och i Putins krig är kvinnor och barn särskilt utsatta. (UpD. Muranovic, 2023, s. 93) och ”Sverige behöver bli bättre på att ta hand om de kvinnor och barn som söker skydd undan Putins bomber.” (UpD. Johansson, 2023, s. 28).

Utöver att referensobjektet kan sägas vara individens frihet, lyfts även statens självständighet och frihet som det referensobjekt som anses vara hotat. Dessa uttalanden lyfts både ur perspektivet av att staten Ukraina är hotad men även genom att den svenska statens frihet hotas. Detta framgår av flertalet uttalanden i likhet med Billströms ord i utrikesdeklarationen: ”Det är inte bara Ukrainas frihet som står på spel, utan också vår frihet här i Sverige.” (UpD. Billström, 2023, s. 1). Kopplat till idealtyperna kan det konstateras att då debattörerna använder den ukrainska staten och den svenska statens frihet som referensobjekt, indikerar detta att den realistiska idealtypen är relevant i sammanhanget. När individens lidande och avsaknaden av mänskliga rättigheter framhålls som det som måste motverkas, går detta i stället i linje med den liberalistiska idealtypen.

Händelseutvecklingen i Iran är även den återkommande i debatten. Där framhålls återigen frihet som det som behöver skyddas och då mer specifikt kvinnors frihet. Detta referensobjekt skiljer sig från när Ukraina ses som referensobjekt då det i fallet med friheten i Iran inte knyter an till hur det hotar Sverige. I stället framhålls referensobjektet i och med de iranska demonstranterna och deras avsaknad av mänskliga rättigheter. Detta belyses genom uttalanden som: ”De [revolutionsgardet] arresterar, torterar och förtrycker iranska demonstranter, inte minst kvinnor som vågar stå mot regimens krav på att kvinnor ska tvingas täcka hår och ansikte.” (UpD. Berntsson, 2023, s. 35). Här återfinns tydliga indikationer på den liberalistiska idealtypen i och med att det som anses vara skyddsvärt kopplar an till individens mänskliga rättigheter.

I debatten om den svenska ansökan till Nato och det tillhörande samarbetet med Turkiet återfinns referensobjekt som stämmer in på båda idealtyperna. Den realistiska idealtypen framkommer då debattörerna har ett fokus på staten och den liberalistiska idealtypen framkommer i och med debattens fokus på samarbeten och rättigheter. Denna kombination av

både realistiska och liberalistiska idealtyper återfinns i uttalanden som till exempel: "Nato stärker vårt försvar och vår säkerhet men också vår utrikespolitik. Och vi bidrar till att stärka de värden som just FN och Nato grundades på – demokrati, frihet och mänskliga rättigheter." (UpD. Lundgren, 2023, s. 34). Samtidigt innehåller Natodebatten ytterligare inslag som har ett tydligt fokus på individen. Detta sker då ledamöter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet framhåller konsekvenserna av de eftergifter som Sveriges ansetts tvingas göra gentemot Turkiet. Detta perspektiv framhålls bland annat av miljöpartiets Jacob Risberg i uttalandet: "Regeringen verkar vara redo att inskränka yttrandefriheten och blunda för förtryck av kurder för att uppfylla en diktators bisarra önskelista." (UpD. Risberg, 2023, s. 40).

Vidare lyfter debattens talare ytterligare referensobjekt som skyddsvärda genom att nämna internationell lag. Brott mot internationella lagar såsom krigsbrott lyfts som en konsekvens av bland annat Rysslands invasion av Ukraina. Upprätthållandet av lagarna kan därmed i sig anses vara hotade då de inte efterföljs, vilket kan få konsekvenser för Sveriges säkerhet ifall tilliten till lagarna minskar. Detta ges uttryck för i följande uttalande: "Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina visar på ett gränslöst förakt för folkrätten och den europeiska säkerhetsordningen och för FN-stadgans mest grundläggande regler. Vi måste därför vara klarsynta: Det är inte bara Ukrainas frihet som står på spel, utan också vår frihet här i Sverige." (UpD. Billström, 2023, s. 1). Billströms uttalande vittnar om den liberalistiska idealtypen vad gäller fortsatt tro på internationella lagar. Samtidigt vittnar utrikesministerns formulering även om den realistiska idealtypen då fokus återigen hamnar på konsekvenser för det svenska samhället och likväl en misstro på de internationella lagarnas fulla försäkran. Avsaknaden av full tillit till internationella lagar kan sägas indikera ett motsatsförhållande där misstron till en regelbaserad världsordning utgör en grund för tron på att den internationella politiken i stället är anarkistisk, vilket i så fall går i tydlig linje med den realistiska idealtypen. Vad gäller klimatet som referensobjekt nämns det återkommande i debatten i sammanhang där allvaret med den globala uppvärmningen lyfts fram. Ofta görs detta med fokus på det nedskurna klimatbiståndet där regeringen återkommande kritiseras för beslutet. Detta går i linje med den liberalistiska idealtypen.

4.1.3 Klassificering: referensobjekt

Referensobjekt	UpD 11 februari 2015	UpD 15 februari 2023
Idealtyp realism	Staten/Nationella intressen	Statens självständighet Staten/Nationella intressen Anarki
Idealtyp liberalism	Mänskliga rättigheter Säkerhet för individen Breddat säkerhetsbegrepp Liberala värden Klimatet	Individens frihet Mänskliga rättigheter Yttrandefrihet Internationell lag Klimatet
<i>Utmärkande idealtyp</i>	<i>Liberalism</i>	<i>Realism/Liberalism</i>

Tabell 2. Tabellen redogör för utmärkande svar på operationaliseringsfrågan ”Vad anses behöva skyddas?” i den utrikespolitiska debatt 2015 och 2023. Svaren är klassificerade utefter den realistiska och liberalistiska idealtypen.

4.2 Hot

Genom en närläsning av de två debatterna från 2015 och 2023 kan en klassificering av hotet göras utifrån den realistiska eller den liberalistiska idealtypen. För att finna vad debattörerna anser hota säkerheten, genomförs en textanalys i syfte att hitta svar på operationaliseringsfrågan: *Vad anses det skyddsvärda vara hotat av?*

4.2.1 Utrikespolitisk debatt 11 februari 2015

Den utrikespolitiska debatten från 2015 präglas av en breddad syn på säkerhet. Detta framkommer bland annat av att utrikesministern återkommande i utrikesdeklarationen lyfter vikten av att ha en bredare syn på både säkerhet och på orsakerna till att denna är hotad (UpD. Wallström, 2015, s. 4). I deklarationen betonas bland annat hotet av den globala uppvärmningen. Detta hot återkommer i flertalet anföranden i debatten, bland annat av

miljöpartisten Valter Mutts i följande uttalande: ”Fortsätter vi att skövla planetens skogar och överfiska våra hav och i allt snabbare takt tömma ändliga mineraltillgångar riskerar de senaste decenniernas välfärdssprång att förbytas i konflikter om sinande naturtillgångar.” (UpD. Mutt, 2015, s. 29). Lika så kommenterar Mutts partikollega hotet från klimatförändringarna som en del av flera hot ur ett breddat perspektiv genom att säga: ”Vi lever också i en orolig tid med globala hot som terrorism, klimatförändringar och livshotande sjukdomar som på några få timmar kan ta sig från en kontinent till en annan.” (UpD. Stålhammar, 2015, s. 66). I detta anförande nämns även hälsohot som något som hotar människors liv. Även detta klassas in i ett breddat säkerhetsbegrepp vilket går i linje med den liberalistiska idealtypen. Hot relaterat till sjukdomar och hälsa lyfts även av utrikesministern i utrikesdeklarationen samt av andra socialdemokrater och miljöpartister i debatten (UpD. Wallström, 2015, s. 4; Mutt, 2015, s. 30; Forslund, 2015, s. 61; Stålhammar, 2015, s. 66). Det breddade säkerhetsbegreppet går i linje med den liberalistiska teoribildningen. Dock är det värt att notera att övriga partiers ledamöter inte kommenterar frågan om hälsohot i debatten.

Ett av de mer framstående hotet i debatten 2015 är den ryska staten. Som nämnt i ovanstående delkapitel framgår det att Ryssland främst utgör ett hot mot individen och dennes rättigheter samt ett hot mot den europeiska säkerhetsordningen. Det är den ryska staten och dess militära styrka som anses vara hotet vilket framgår i Hans Wallmarks beskrivning av nationen: ”Ryssland är inte en part bredvid, herr talman. Ryssland är inte en medlare. Ryssland är en aktiv deltagare. Det handlar om soldater. Det handlar om vapen. Och det handlar om månad som lagts till månad av strider och våld” (UpD. Wallmark, 2015, s. 90). Liknande beskrivningar av den ryska staten som ett allvarligt hot fastslås i utrikesdeklarationens inledande stycke där Wallström slår fast att: ”När kammaren debatterade utrikespolitik för ett år sedan inleddes den ryska aggression mot Ukraina som utgör den största utmaningen mot europeisk fred och säkerhet sedan kalla krigets slut.” (UpD. Wallström, 2015, s. 1). Denna syn på hotet, som primärt kommer från den ryska staten och dess militära maktmedel, går i linje med den realistiska idealtypens hotuppfattning.

Vidare lyfts ytterligare hot som även de utgörs av stater eller likartade organisationer. Däribland nämns stater såsom Iran, Irak och Pakistan vilka hävdas hota mänskliga rättigheter. Detta tyder på den liberalistiska idealtypen. Även hotet om terror är återkommande i debatten, bland annat av utrikesministern i uttalandet: ”Vi ska fortsätta att bekämpa den internationella terrorismen genom att söka verkningsfulla gemensamma verktyg – utan att göra avkall på de grundläggande

demokratiska och rättsstatliga värden som vi ska försvara.” (UpD. Wallström 2015, s. 4). Sverigedemokraternas ledamot Julia Kronlid vänder därutöver konsekvenserna av terror mot Sverige och hävdar att hotet även kommer i form av att ”Människor reser för att delta i terrorverksamhet med Isis för att sedan kunna komma tillbaka till Sverige.” (UpD. Kronlid, 2015, s. 8). Fokuset på det militära våldet som utförs av den Islamiska staten vittnar om en realistisk idealtyp.

4.2.2 Utrikespolitisk debatt 15 februari 2023

I den utrikespolitiska debatten från 2023 skärskådas den realistiska idealtypen, med fokus på hotet från stater, särskilt i hur debattörerna lyfter hotet från Ryssland. Tydligt är att den ryska staten är det primära hotet mot Sverige i denna debatt. Detta fastslås redan i den inledande utrikesdeklarationen där det klargörs att: ”Rysslands mål är att ersätta den europeiska säkerhetsordningen och föra oss tillbaka till en tid där våld går före rätt.” (UpD. Billström, 2023, s. 1). Samma tongångar hörs i princip från samtliga debattörer som håller anföranden med uttryck som: ”Ryssland är i dag ett onskans imperium.” (UpD. Emilsson, 2023, s. 23), ”De [Ryssland] vill fortsätta sitt imperiebygge och forma en auktoritär världsordning.” (UpD. Lundgren, 2023, s. 24) och ”Putins ambitioner sträcker sig långt utanför Rysslands gränser och utgör ett betydande hot mot hela Europa, inte minst mot oss här uppe i norr.” (UpD. Berntsson, 2023, s. 35). Tydligt är att debattörerna anser att det hot som utgörs av den ryska staten är bland det allvarligaste Sverige utsatts för på länge, något Hans Wallmark ger uttryck för i följande uttalande:

Jag ser inget motsatsförhållande till att här och nu hålla fokus på den allvarliga säkerhetspolitiska situation som Sverige befinner sig i med Rysslands aggression mot Ukraina. Det är naturligt i ett läge där det råder ett anfallskrig och den allvarligaste situationen på vår kontinent sedan andra världskriget att detta upptar vårt fokus. (UpD. Wallmark, 2023, s. 93).

Ytterligare utmärkande hot i debatten är hotet från regimer som utgör ett tryck mot dess folk. I denna kategori nämns regimen i Iran, som vissa debattörer anser bör klassas som en terrororganisation. Hotet som regimen utgör mot mänskliga rättigheter och främst mot kvinnor, lyfts även det i nästintill samtliga anföranden. Några utdrag från debatten lyder: ”Vi ser i Mellanöstern hur det iranska ledarskapet fortsätter sitt förtryck.” (UpD. Emilsson, 2023, s. 24), ”Den allvarliga demokratiska tillbakagången och auktoritära regimers våld och förtryck, som i Iran och Afghanistan, slår särskilt hårt mot flickor, kvinnor och hbtq-personer.” (UpD.

Johansson Fornarve, 2023, s. 59) och ”I både Afghanistan och Iran ser vi i dag vad som bäst kan beskrivas som könsapartheid – hur kvinnors liv och frihet förtrycks på alla områden.” (UpD. Völker, 2023, s. 49). Vidare nämns även Iran i samband med hot relaterade med kärnvapen, dock endast vid två tillfällen i debatten, av bland annat utrikesministern som säger: ”Det finns också anledning till oro över Irans agerande på det kärntekniska området och dess destabiliserande roll i regionen liksom över landets militära samarbete med Ryssland.” (UpD. Billström 2023, s. 6). Hotet om kärnvapen återkommer dock i debatten och kopplas då även till andra stater där framför allt Kina sticker ut i antalet gånger landet nämns. Dessa hot kan anses främst handla om stater vilket gör att den realistiska idealtypen gör sig utmärkande. Dock bör det även göras en koppling till den liberalistiska idealtypen då hotet även kan tolkas som ett hot kommen av en minskad respekt för mänskliga rättigheter.

Hotet från den globala uppvärmningen benämns återkommande i debatten. I den inledande utrikesdeklarationen förklarar ministern att: ”Förhållandet mellan klimatpolitiska frågor i vid bemärkelse och säkerhetspolitiken blir allt viktigare.” (UpD. Billström, 2023, s. 6). Klimatfrågan beskrivs i debatten bland annat som en ”klimatkris” och förklaras utgöra ett hot redan idag genom anföranden som: ”Klimatförändringarnas effekter syns tydligt redan i dag, och de kommer bara att bli värre” (UpD. Völker, 2023, s. 48). Klimatkrisens konsekvenser bör anses stämma in på den liberalistiska idealtypen som har en bredare definition på vad som kan sägas vara hotfullt. Inom denna idealtyp stämmer även flertalet andra hot in. Dessa kriser som är återkommande i debatten sammanfattas i Kerstin Lundströms anförande där ledamoten säger följande: ”Världen har att hantera multipla kriser. Vi upplever krig, konflikter, klimatförändringar, pandemier, naturkatastrofer, växande förtryck och ofrihet. Mänskliga rättigheter och demokrati fortsätter att backa.” (UpD. Lundgren, 2023, s. 32). Återigen ger detta tyngd åt påståendet att den liberalistiska idealtypen är närvarande i den utrikespolitiska debatten 2023.

4.2.3 Klassificering: hot

Hot	UpD 11 februari 2015	UpD 15 februari 2023
Idealtyp realism	Stater/Statsliknande organisationer Militära maktmedel	Stater/Statsliknandestats organisationer Militära maktmedel Kärnvapen
Idealtyp liberalism	Breddat hotbegrepp Global uppvärmning Hälsohot	Global uppvärmning Hälsohot
<i>Utmärkande idealtyp</i>	<i>Realism/Liberalism</i>	<i>Realism/Liberalism</i>

Tabell 3. Tabellen redogör för utmärkande svar på operationaliseringsfrågan ”Vad anses det skyddsvärda vara hotat av?” i den utrikespolitiska debatt 2015 och 2023. Svaren är klassificerade utefter den realistiska och liberalistiska idealtypen.

4.3 Tillvägagångssätt

Genom en närläsning av de två debatterna från 2015 och 2023 kan en klassificering av tillvägagångssättet göras utifrån den liberalistiska och realistiska idealtypen. För att finna hur debattörerna anser att säkerhetshotet bör bemötas genomförs idealtypsanalysen i syfte att finna svar på operationaliseringsfrågan: *Hur ska staten agera för att bemöta säkerhetshotet?*

4.3.1 Utrikespolitisk debatt 11 februari 2015

Vad gäller vilka tillvägagångssätt för att bemöta säkerhetshotet som ledamöterna föreslår i debatten 2015 är internationella samarbeten bland de vanligast återkommande. Vikt läggs vid att Sverige ska vara aktiva inom den internationella politiken vilket slås fast i utrikesdeklarationen i vilken utrikesministern säger: ”Vår utrikespolitik är därför inriktad på bred internationell samverkan och samarbete – med våra grannar, med Europeiska unionen och som en mer aktiv medlem i Förenta nationerna.” (UpD. Wallström, 2023, s. 1). Lika så tydliggörs det av Moderaternas Karin Enström som slår fast att ”Sammantaget, herr talman, är det i dagens svåra säkerhetspolitiska läge mer samarbete som krävs, inte mindre.” (UpD.

Enström, 2015, s. 19). Detta ramar även in FN och EU som de centrala aktörerna i debatten. Dessa organisationer föreslås kunna bygga säkerhet för Sverige och hjälpa Sverige bemöta säkerhetshot. Vilken av dessa organisationer som dock bör prioriteras debatteras flitigt i debatten då bland annat ledamöter från Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet återkommande lyfter en oro för att regeringen har ett alltför stort fokus på FN och då tappar närhetsperspektivet i och med EU-samarbetet (UpD. Enström, 2015, s. 7). Att i stort fokusera på internationella samarbeten som den övergripande lösningen för att bemöta hoten mot det skyddsvärda bör ses gå i linje med den liberalistiska idealtypen, speciellt eftersom stort fokus i debatten läggs på Sveriges ambition att komma med i FN:s säkerhetsråd.

I debatten från 2015 debatteras det huruvida ett svenskt Natomedlemskap skulle hjälpa till att se efter det skyddsvärda som anses vara hotat. Att ansökan om Natomedlemskap föreslås som ett tillvägagångssätt för att bemöta de hot som kommer av ett förändrat säkerhetspolitiskt läge i och med Rysslands annektering av Krimhalvön. I frågan utmärker sig ledamöterna från Centerpartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Moderaterna med åsikter om att ett Natomedlemskap bör ses som självklart eller åtminstone bör övervägas (UpD. Lundgren, 2015, s. 38; Weimer, 2015, s. 47; Damm, 2015, s. 54; Wallmark, 2015, s. 90). Samtidigt framgår det att regeringen har den tydliga ståndpunkten att samarbetet med Nato bör fortgå men att varken en utredning eller en svensk Natoansökan skulle gynna svensk säkerhet (UpD. Wallström, 2023, s. 2). Detta slås fast i en replik av utrikesministern i uttalandet: ”Svaret på alla säkerhetspolitiska utmaningar är inte Nato. Men vi samarbetar med Nato, och det kommer vi att fortsätta med.” (UpD. Wallström, 2015, s. 49). Fokuset på att ett Natomedlemskap är lösningen på säkerhetshoten kan sägas höra ihop med den realistiska idealtypen där fokus läggs på att öka den militära förmågan genom materiella resurser och samarbeten för att säkra statens fortlevnad.

I debatten framhåller utrikesminister Wallström kritik mot förslaget om Natomedlemskap då hon anser att det inte är ett verktyg för att lösa övriga hot som finns i Sverige och världen. Detta framgår genom en replik som utrikesministern ger på Maria Wiemers anförande: ”Problemet är att ni har ett enda svar på alla dessa säkerhetspolitiska utmaningar, och det är Nato.” (UpD. Wallström, 2015, s. 49). Här kan det sägas att Wallströms uttalande breddar synen på tillvägagångssätt. Synen ändras från den syn som skulle kunna sägas stämma in på den realistiska idealtypen, till att istället föreslå en bredare syn på vad som hotar säkerheten och därmed även en bredare syn på hur säkerhetshoten bör motverkas. Därav bör detta kunna anses

stämman in på den liberalistiska idealtypen. Här är det värt att lyfta Wallströms uttalande om FN:s roll som slår fast att: ”I FN:s regi kan vi ta en rad viktiga steg, och 2015 är ett nyckelår för det globala arbetet. För att nå fred och utveckling krävs insatser för demokrati, hållbar utveckling, jämställdhet och varsamhet med naturresurserna.” (UpD. Wallström, 2015, s. 3). På samma ämne lyfter dock Moderaterna ett liknande tankesätt där även de lägger fokus på det internationella säkerhetsbyggandet i följande uttalande:

Mänskliga rättigheter, demokrati, yttrandefrihet, internationell rätt och en fungerande rättsstat är värderingar som vi fortsatt måste kämpa för. De är inte bara europeiska värderingar. De är universella. För att göra det måste vi investera i vår egen säkerhet, stärka vår försvarsförmåga, stärka det internationella samarbetet och EU:s röst i världen. (UpD. Enström, 2015, s. 17).

I båda uttalanden syns spår av den realistiska idealtypen även om det tydligt är den liberalistiska idealtypens vikt vid samarbeten, internationell rätt och främjande av liberala värden som dominerar.

4.3.2 Utrikespolitisk debatt 15 februari 2023

I debatten som hölls den 15 februari 2023 är den vanligaste hotbilden som lyfts den ryska staten. Därmed handlar även den vanligaste debattpunkten om hur Sverige ska gå tillväga för att bemöta detta säkerhetshot. I och med detta är den svenska Natoansökan ständigt återkommande i debatten. En majoritet av riksdagspartierna är för Natomedlemskapet med undantag för Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Att nyttja inträdet i Nato som ett tillvägagångssätt för att bygga säkerhet är en tydlig konsekvens av Rysslands agerande, vilket förklaras av opinionsledaren Morgan Johansson när han säger: ”Vi kommer också att fortsätta backa upp regeringen i den pågående Natoprocessen. Efter Rysslands anfall på Ukraina drog vi socialdemokrater slutsatsen att det som tjänar Sveriges och den svenska befolkningens säkerhet bäst nu och för överskådlig framtid är ett medlemskap i Nato.” (UpD. Johansson, 2023, s. 14). I detta uttalande och fler därtill, betonas vikten av att Sverige blir medlem i Nato för att bemöta hotet från den ryska staten, vilken i debatten framställs som det absolut allvarligaste säkerhetshotet. Fokus på att gå med i Nato för att öka förmågan att militärt skydda den egna staten är tydligt realistiskt. Vidare betonas det i debatten ytterligare tillvägagångssätt som är prioriterade för att Sverige ska bygga säkerhet. Dessa återkommande punkter kan sammanfattas i följande citat: ”På kort sikt är de viktigaste uppgifterna att hjälpa Ukraina att vinna kriget, se till att Sverige och Finland går med i försvarsalliansen Nato samt rusta upp vår egen försvarsmakt.” (UpD. Olsson, 2023, s. 96). Att

Sverige bör fortsätta bygga upp sin egen försvarsförmåga fastställs av flera ledamöter under debatten. Likaså är de flesta ledamöter överens om att Sverige måste fortsätta stödja Ukraina med ekonomiska och militärmateriella resurser. Fokuset på att bygga upp egen försvarsförmåga och hjälpa Ukraina bibehålla sin, tyder även det på den realistiska idealtypen.

Dessa ställningstagande leder dock återkommande till en debatt om regeringens biståndspolitik. I debatten framhålls biståndet som ytterligare ett sätt för staten att bygga säkerhet. Dock finns det i biståndsdebatten två tydliga sidor där biståndspolitik dels beskrivs som att den "[...] i högre grad kommer att gynna svenskt näringsliv och svenska intressen", vilket anses skilja sig från tidigare bistånd som beskrivs som "[...] långsiktigt och ska utgå från mottagarnas behov och perspektiv, enligt det ramverk som finns i dag" (UpD. Johnsson Fornarve, 2023, s. 55). Regeringen beskriver själva sin biståndspolitik som:

Biståndet ska i större utsträckning användas som hävstång för att stärka länders demokrati och deltagande i den internationella ekonomin. [...] Regeringen ökar ambitionen för att göra biståndet mer fokuserat, relevant, effektivt och transparent. Mål ska vara satta utifrån kvalitet och resultat. Utöver stödet till Ukraina prioriteras fattigdomsbekämpning och hälsoinsatser för de mest utsatta, humanitärt stöd, demokrati och mänskliga rättigheter, stärkt klimatarbete och satsningar på kvinnors och flickors rättigheter och möjligheter. Kärnstödet riktas om från multilaterala organisationer till civilsamhället. Vi tror att biståndet blir bättre om man fokuserar på resultatmål i stället för på utbetalningsmål. (UpD. Billström, 2023, s. 5).

Att använda sig av bistånd som ett tillvägagångssätt bör till sin natur anses gå i linje med den liberalistiska idealtypen. Dock går det även att se inslag av den realistiska idealtypen i regeringens biståndspolitik då ett större fokus läggs på gynnandet av den egna staten, bland annat genom mätvärden som kan visa på resultatet av biståndet.

I linje med den liberalistiska idealtypen är samarbeten det fortsatt mest föreslagna tillvägagångssättet för att bemöta säkerhetshot. I 2023 års debatt är det främst Sveriges engagemang inom EU som är i fokus. Jämfört med EU nämns FN i betydligt mindre utsträckning. I utrikesdeklarationen beskriver utrikesministern FN som följande: "FN har stora utmaningar, och meningsskiljaktigheter mellan länder gör det svårt för världssamfundet att agera med kraft". Samtidigt lyfter ministern FN som ett tillvägagångssätt för att bygga säkerhet då "Sverige kommer att verka i FN genom alliansbyggande, långsiktighet och målmedvetenhet." (UpD. Billström, 2023, s. 6). Den minskade tron på världssamfundet märks även av i regeringens biståndspolitik där stödet till FN-organisationer skurits ner (UpD.

Johansson, 2023, s. 23). Denna trend gäller genomgående i debatten oavsett vilket hot som diskuteras. Bland annat framhålls vikten av ett enat EU som avgörande för att bemöta hotet från klimatförändringar, krig och konflikter och organiserad brottslighet (UpD. Billström, 2023, s. 3-4; Lundgren, 2023, s. 33; Risberg, 2023, s. 41). Återkommande i debatten är även det iranska revolutionsgardet och det hot de utgör mot kvinnor i Iran. Dels framhålls även detta som något som bör lösas genom samarbete på EU nivå, dock framhålls det även av flera partirepresentanter att Sverige och EU borde terrorlista revolutionsgardet. Detta betonas bland annat av sverigedemokraten Markus Wiechel när han säger att: ”Islamiska revolutionsgardet IRGC ska terrorlistas i Sverige och hela EU.” (UpD. Wiechel, 2023, s. 51). Detta kan ses gå i linje med den liberalistiska idealtypen som ser ett värde av att fördöma och stämpla de som anses agera fel.

4.3.3 Klassificering: tillvägagångssätt

Tillvägagångssätt	UpD 11 februari 2015	UpD 15 februari 2023
Idealtyp realism	Ökad militär förmåga genom samarbeten Ökad försvarsförmåga	Ökad militär förmåga genom samarbeten Ökad försvarsförmåga Bistånd för att främja staten
Idealtyp liberalism	Internationella samarbeten inom FN och EU Internationell lag Främja liberala värden	Bistånd för att främja liberala värden i världen Internationella samarbeten bilateralt och inom EU Fördömanden
<i>Utmärkande idealtyp</i>	<i>Liberalism</i>	<i>Realism/Liberalism</i>

Tabell 4. Tabellen redogör för utmärkande svar på operationaliseringsfrågan ”Hur ska staten agera för att bemöta säkerhetshotet?” i den utrikespolitiska debatt 2015 och 2023. Svaren är klassificerade utefter den realistiska och liberalistiska idealtypen.

4.4 Jämförelse

I detta avsnitt genomförs en jämförelse mellan debatterna 2015 och 2023. Jämförelsen grundar sig i klassificeringen av svaren på operationaliseringsfrågorna i respektive debatt. Delkapitlet är indelat i fem underrubriker som diskuterar vardera utmärkande drag vid en jämförelse av debatterna.

4.4.1 Liberalistiska likheter

Efter att idealtyper identifieras i de båda debatterna från 2015 och 2023 kan det konstateras att det finns både likheter och olikheter i hur debatterna förhåller sig till realistiska och liberalistiska antaganden. Framförallt framgår det att de båda debatterna, oavsett vilket centralt värde som studeras, präglas av liberalistiska antaganden. Den liberalistiska idealtypen gör sig gällande i debattörernas uttalande om vikten av att svensk utrikespolitik präglas av liberala värden, mänskliga rättigheter och det breddade säkerhetsbegreppet med fokus på individen. När det gäller referensobjektet är det mest utmärkande exemplet på detta att individens lidande återkommande framhålls i de båda debatterna som det som utrikespolitiken bör sträva efter att motverka. Båda debatterna präglas därutöver även av en gemensam breddad hotuppfattning där bland annat hälsohot och klimathot lyfts som det som hotar det skyddsvärda. Vidare upprepas det internationella samarbetet som det tillvägagångssätt som främst bygger säkerhet, vilket är det mest återkommande förslag på hur staten ska bemöta säkerhetshotet i debatterna både 2015 och 2023.

4.4.2 Mer realistisk förekomst i 2023 års debatt

Det som skiljer debatterna åt handlar om hur ofta det förekommer realistiska antaganden. Genom analysverktyget framgår det att 2023 års debatt präglas av ett mer realistiskt tankesätt än 2015 års debatt då den senare debatten i större uträkning återkommande lyfter centrala värden som går i linje med den realistiska idealtypen. Detta blir bland annat framträdande vad gäller Rysslands aggression mot Ukraina som i 2023 års debatt nämns återkommande i nästintill samtliga anföranden, där ämnet dessutom ofta tar upp en stor del av talartiden. I en jämförelse med debatten 2015, där den ryska aggressionen omtalas i liknande ordalag, framgår det att 2015 års debatt inte präglas av händelsen i samma uträkning. I 2015 års debatt nämns den ryska aggressionen mot Ukraina 2014 ofta kort i anförandena samtidigt som själva debatten handlar om ämnen som snarare knyter an till ett breddat säkerhetsbegrepp. Det här understryker den stora skillnaden mellan debatterna, som handlar om i hur stor uträkning olika typer av centrala

värden benämns. I debatten 2015 blir allvaret av den ryska annekteringen av Krimhalvön återkommande belyst av debattörerna samtidigt som andra svar på operationaliseringsfrågorna, såsom kvinnors rättigheter och klimatkrisen, i en större utsträckning även debatteras. En tydlig kontrast finns till 2023 års debatt där de breddade säkerhetshoten nämns men där centrala värden kopplade till Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina är det som utöver detta tar upp det mesta utrymmet i debatten. Detta vittnar om ett mer realistiskt fokus i debatten 2023 än 2015, samtidigt som de liberalistiska antagandena fortsatt präglar de båda debatterna.

4.4.3 Sverige som referensobjekt

Ytterligare skillnader mellan debatterna kan kopplas till referensobjekt i debatterna. Bland annat framgår det att 2023 års debatt har ett större fokus på frihet som referensobjekt som behöver skyddas, både för individen och för stater. Ordet används bland annat både vad gäller kvinnors rättigheter i Iran, men även kopplat till Ukrainas frihet och likaså Sveriges frihet. Här framträder även den andra stora skillnaden mellan debatterna då det i 2023 års debatt finns ett större fokus på säkerhet kopplad till Sverige och svenskar. Vad gäller referensobjekt kopplas ofta det skyddsvärda ihop med det som anses vara hotat i Sverige eller dess närområde, såsom Sveriges självständighet eller den europeiska säkerhetsordningen. När det som anses hota säkerheten i 2023 års debatt lyfts präglas detta centrala värde i större uträkning av hot som kopplas till svensk säkerhet med fokus på militära hot från stater eller liknande organisationer såsom Ryssland, Iran, Kina eller terrorgrupper. Givet blir därmed även de tillvägagångssätt som presenteras i debatten att gå hand i hand med det som anses skyddsvärt och det som anses hota säkerheten. Därmed läggs ett stort fokus i debatten på att framhålla vikten av att Sverige kommer med i Nato, bygga upp sin egen försvarsförmåga och samarbetar med närliggande länder och organisationer för att motverka det ryska inflytandet. Då detta utgör kärnan i 2023 års debatt samtidigt som detta skiljer sig åt från 2015 års debatt visar det på att debatten 2023 har fler inslag av den realistiska idealtypen än vad som återfinns i den utrikespolitiska debatten från 2015.

4.4.4 FN eller Sverige

Ytterligare en stor skillnad mellan de två debatterna handlar om valet av tillvägagångssätt för att motverka säkerhetshotet. I de båda debatterna präglas detta centrala värde av tron på samarbeten, vilket tyder på den liberalistiska idealtypen. Dock skiljer debatterna sig åt gällande vilka samarbeten som den svenska staten bör satsa på. I 2015 års debatt diskuteras det om Sverige bör fokusera på att få inflytande inom FN eller om Sverige bör fokusera på sitt medlemskap i EU. Till skillnad från 2015 års debatt uttrycks det återkommande i 2023 års debatt en skepsis mot FN-systemet då det ifrågasätts om organisationen har någon faktisk handlingskraft. Därav diskuteras inte FN-samarbetet i samma utsträckning i 2023 års debatt. I stället präglas debatten av en diskussion om huruvida Sverige bör lägga sitt fokus på EU eller endast den egna staten och dess bilaterala relationer. Även om grundtonen på samarbete går i linje med den liberalistiska idealtypen framgår även här inslag av realism i 2023 års debatt då fokus tydligt vänds mer mot den egna staten. Detta går även i linje med den bild som målas upp av Sverige i debatten 2015 där debattörerna beskriver Sverige som ett ambitiöst land som bör nyttja sin röst inom FN för att stödja liberala värden. I 2023 års debatt är denna bild av Sverige nästintill obefintlig. Istället framhålls att liberala värden bäst försvaras i samklang med andra stater med hjälp av den Europeiska unionens gemensamma röst. Därmed påvisas än en gång att trots en fortsatt tro på de liberala värdena, präglas 2023 års debatt av fler realistiska antagande då fokus vänds hemåt mot den egna statens säkerhet jämfört med vad som görs i 2015 års debatt.

4.4.5 Den regelbaserade världsordningen

Debatterna skiljer sig åt ytterligare gällande hur debattörerna uttrycker sig om internationell rätt som ett tillvägagångssätt för att skapa säkerhet. Tilltron på en regelbaserad världsordning i 2015 års debatt framgår tydligt då hänvisningar till internationella lagar görs återkommande. Liknande tongångar hörs i 2023 års debatt där vikten av att upprätta internationella lagar flertalet gånger understryks. Dock framträder en tydlig skillnad mellan debatterna då Rysslands agerande i 2023 års debatt framhålls som ett tydligt brott mot internationell lagstiftning. Samtidigt får FN kritik i debatten och beskrivs som en organisation med stora utmaningar. Som konstaterats tidigare diskuteras FN i mindre uträkning i 2023 års debatt som ett tillvägagångssätt för Sverige att bygga säkerhet. Här går det att ana ett skifte i den svenska debatten mot att 2023 ha en större misstro mot FN och internationell lag, vilka båda är två värden som kan konstateras gå i linje med den liberalistiska idealtypen. Då tron på förmågan att upprätthålla en regelbaserad världsordning och dess möjlighet att försäkra Sverige om skydd

sviktar kan det hävdas att även tron på den liberala världsordningen sviktar. Detta indikerar att debattörerna i stället förhåller sig till en anarkistisk värld där internationella lagar inte kan hindra stater från att ständigt vilja behålla eller utöka sin makt och där konflikter inte går att lösas genom samarbeten och lagar utan i stället alltid leder till väpnad konflikt. Detta går tydligt i linje med den realistiska idealtypen och visar ytterligare att 2023 års debatt i större utsträckning innehåller realistiska antaganden än debatten 2015.

4.5 Sammanställning av analysen

Tabell 5 redogör för vilken som var den utmärkande idealtypen för de centrala värdena i respektive debatt. Denna sammanställning hämtas från respektive delkapitel i avsnitt 4.1, 4.2 och 4.3 där en klassificering av svaren på operationaliseringsfrågorna lyfts fram med hjälp av en kvalitativ textanalys av de två debatterna.

Utmärkande idealtyp för:	UpD 11 februari 2015	UpD 15 februari 2023
Referensobjekt	Liberalism	Realism/Liberalism
Hot	Realism/Liberalism	Realism/Liberalism
Tillvägagångssätt	Liberalism	Realism/Liberalism

Tabell 5. Sammanställning av utmärkande idealtyper för de centrala värdena i de utrikespolitiska debatterna 2015 och 2023.

Resultatet från textanalysen används för att genomföra en jämförelse mellan de två debatterna gällande hur de förhåller sig till realistiska och liberalistiska antaganden. I denna jämförelse framgår det att båda debatterna tydligt präglas av den liberalistiska teoribildningen. Dock innehåller 2023 års debatt fler realistiska antaganden då bland annat Sverige och svenskar oftare används som referensobjekt. Det mer inåtriktade fokuset mot Sverige och dess närområde gör sig även gällande vad gäller att debatten 2015 handlade om fokus borde läggas på FN eller EU medan debatten 2023 handlade om fokus borde läggas på EU eller Sverige. Detta går även i linje med att det i 2023 års debatt finns en minskad tro på FN och den regelbaserade världsordningen i jämförelse med vad som uttrycks i 2015 års debatt. Genom att jämföra resultatet i tabellen tydliggörs det att den utrikespolitiska debatten 2023 i större uträkning än

2015 års debatt innehåller svar på operationaliseringsfrågorna som klassificeras utefter den realistiska idealtypen. Samtidigt framgår det att centrala värden i de båda debatterna präglas av uttalanden som går i linje med den liberalistiska idealtypen.

5. AVSLUTNING

Det avslutande kapitlet inleds med en sammanfattning som redogör för vad uppsatsen behandlat, hur studien genomförts samt dess slutsatser. Därefter följer en diskussion om vad svaret på frågeställningen indikerar, vilka möjligheter det finns för utvecklingen av studien och hur detta kan tas med i vidare forskning. Uppsatsen avslutas med ett efterföljande kapitel med studiens litteraturförteckning.

5.1. Sammanfattning

I uppsatsen genomförs en idealtypsanalys på de utrikespolitiska debatterna som hölls i februari 2015 och 2023 inom ramarna för en kvalitativ textanalys. Studien genomförs i syfte att förstå omsvängningen i svensk säkerhetspolitik i om med den svenska Natoansökan. Genom att hänvisa till tidigare forskning försvaras valet att studera förekomsten av realistiska och liberalistiska antaganden inom svensk utrikespolitisk debatt. Uppsatsens frågeställning fastställs till följande: *I vilken utsträckning präglades den svenska utrikespolitiska debatten av realistiska respektive liberalistiska antaganden under februari 2015 jämfört med februari 2023?*

För att möjliggöra en idealtypsanalys sammanställs en idealtyp för den realistiska och den liberalistiska teorin samtidigt som frågeställningen bryts ner till tre operationaliseringsfrågor. Idealtyperna och operationaliseringsfrågorna utgör det analytiska ramverk som används vid närläsning av protokollen från debatterna som hölls i Sveriges Riksdag. Resultatet från textanalysen visar på att både den utrikespolitiska debatten 2015 och 2023 präglas av den liberalistiska idealtypen. Samtidigt visar resultatet att den utrikespolitiska debatten 2023 innehåller fler realistiska antaganden än debatten 2015. Därmed kan svaret på studiens frågeställning konstateras vara att den utrikespolitiska debatten 2023 i större uträkning präglades av realistiska antaganden i jämförelse med debatten som hölls i februari 2015. Samtidigt fasthålls det att förekomsten av liberalistiska antaganden sker i liknande utsträckning i de båda debatterna.

5.2 Diskussion

Studiens slutsats att förekomsten av de teoretiska antagandena skiljer sig åt mellan debatterna är av intresse då det indikerar att det skett en förändring av svenska politikernas hotuppfattning och vilka tillvägagångssätt som dessa politiker anser lämpade för att bemöta hotet. I och med denna slutsats underbyggs det som konstateras i uppsatsens problemformulering då något kan antas ha hänt inom den utrikespolitiska debatten i och med att Sverige ansökte om medlemskap i Nato. Att det hänt något inom politiken har därmed påvisats genom studien då förekomsten av realistiska antaganden ökat. Att realistiska antaganden är alltmer närvarande i svensk debatt är värt att känna till för att vidare förstå omsvängning inom svensk säkerhetspolitik då studien påvisar att politikerna ändrat sin syn på bland annat omvärlden. Detta bidrar även med en vidare förståelse för hur politikerna anses bemöta hotet med verktyg såsom de utökade försvarsanslagen och den omprioriterade biståndspolitikerna.

Att studiens slutsatser fastslår att debatten 2023 innehåller fler realistiska antaganden än debatten 2015 bör anses vara intressant då detta indikerar att de två aggressionerna av Ryssland fick olika säkerhetspolitiska konsekvenser. Studien visar på att trots att agerandet fördöms i liknande ordalag i de båda debatterna skiljer sig bemötandet och hotuppfattningen sig åt mellan åren vilket framförallt påverkat utfallet av studiens slutsatser. Då debatten 2023 bygger på fler realistiska och därmed pessimistiska antaganden visar det på en mer negativ världsuppfattning som även går i linje med politiken som förts i Sverige vad gäller till exempel den inskickade Natoansökan. Det som därmed även blir belyst i studien är att Sverige 2015, trots Rysslands annektering av Krimhalvön, behöll en mer optimistisk inställning till omvärldsläget. Samtidigt står det klart att politikerna 2015 var insatta i allvaret i situationen. Studien visar att det svenska agerandet i form av Natoansökan 2022, som av vissa uppfattats som en blixtnedslag från klar himmel, möjligtvis inte bör ses som särskilt förvånande. Detta framgår i studien då den visar att Natofrågan och allvaret i det ryska agerandet, trots den liberalistiska prägnen i debatten, var närvarande i debatten redan 2015. Detta indikerar att det svenska agerandet 2022 var grundat i den debatt som fördes redan 2015. Detta resonemang bidrar till förståelsen av utfallet av svensk säkerhetspolitik i och med den inskickade Natoansökan.

I diskussionen bör det även lyftas att de teorier som används i uppsatsen tillhör de klassiska skolorna inom internationella relationer som syftar till att förklara hur världen fungerar. När den ryska invasionen inleddes antog realister att deras världsbild var korrekt. Detta går i viss

mån i linje med det svenska agerandet då invasionen kan säga ha bidragit till att Sverige har fått en alltmer inåtriktad säkerhetspolitik som syftar till att skydda den egna staten från andra stater med hjälp av militära maktmedel. Samtidigt kan det konstateras att den klassiska realismens idébildning inte håller i det avseende att Sveriges utrikespolitiska debatt, trots en ny hotuppfattning, fortsatt har en stark tro på samarbeten inom internationella organisationer. Likaså står det fast i 2023 års debatt att Sverige fortsatt bör vara en röst för demokratiska liberala värden såsom mänskliga rättigheter. Därmed kan det konstateras att det finns ytterligare belägg för att en teori inte kan sägas vara allmängiltig. I stället präglas den svenska debatten av inslag från båda teorierna som gemensamt fångar in de mest centrala dragen i debatten och därmed även inom svensk säkerhetspolitik.

Vidare bör det lyftas att uppsatsens avgränsning, vad gäller att endast analysera utrikespolitisk debatt, gör att de slutsatser som dras främst rör svensk utrikes- och säkerhetspolitisk debatt. Dessa instanser bör dock ses som ett av de främsta uttrycken för inriktningen inom ämnet samtidigt som åsiktsyttringarna inte nödvändigtvis representerar hela det svenska folket. Att debatterna som studeras var de närmast hållna debatterna efter respektive valår 2014 och 2022 innebar dock att de åsikterna som yttras i större uträkning kan sägas representera folkets åsikter. Detta kommer av att ledamöterna gått till val på deras ställningstagande om hur de anser hantera det förändrade omvärldsläget efter respektive rysk aggression. Uppsatsen kan till viss mån även anses ha en svaghet i och med att studien genomförs med hjälp av idealtyper. Dessa idealtyper har framställts utefter de två teorierna med målet att belysa de övergripande och allmängiltiga dragen i teorierna. Även om realismen och liberalismen är två välutvecklade och kända teorier bör det lyftas att framtagandet av idealtyperna till viss mån påverkas av en subjektiv uppfattning av teorierna. Detta är dock en avvägning som har gjorts i och med fastställandet av metoden där det konstaterades att nyttjandet av idealtyper var nödvändig för att möjliggöra att teorierna kunde användas. Teorierna hade annars varit alltför breda för att vara tillämpbara vid analys av materialet.

5.2.1 Förslag till vidare forskning

I uppsatsen återfinns ett kvantitativt inslag vad gäller det mätbara värdet av realistiska och liberalistiska antaganden. Dock genomförs studien med en kvalitativ textanalys som huvudsaklig metod. Fördelen med det kvalitativa metodvalet blev att en mer nyanserad och djupgående analys kunde göras av materialet. Det finns dock ett värde av att genomföra en

studie, i likhet med den studie Håkan Edström gör i sin artikel (Edström, 2016), med ett större kvantitativt inslag. Detta lämnas som förslag på vidare forskning då en studie med ett större kvantitativt inslag skulle kunna bidra till tydligare slutsatser om förekomsten av teoretiska antaganden i fler debatter under en längre tid. Därutöver bör det lyftas att denna studie nämner ledamöternas partitillhörigheter men att detta inte är i fokus då det inte anses vara av någon central betydelse för genomförandet av analysen. Denna avvägning kommer av att studien syfte var att undersöka om det skett en förändring av förekomsten av teoretiska antaganden mellan de två debatterna. Studien ämnade därmed inte att undersöka vad eller vilka i debatten som förändrats och därmed orsakat förändringen. Dock indikerar analysen att detta skulle kunna vara intressant att studera vidare i fortsatt forskning då mönster vad gäller yttranden och särskilda åsikter kopplade till olika partier gör sig gällande i debatterna. Förslag till vidare forskning ges därmed gällande att det finns ett värde i att studera individers och partiers användning av teoretiska antaganden och förändringen av dessa.

6. LITTERATURFÖRTECKNING

Litteratur

- Boréus, K., & Bergström, G. (2018). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Collins, A. (2019). *Contemporary security studies*. Oxford: Oxford University press.
- Dunne, T. (2020). Liberal internationalism. i J. Baylis, S. Smith, & P. Owens, *The globalization of world politics : an introduction to international relations* (ss. 103-115). Oxford: Oxford University Press.
- Edström, H. (2016). Gömd eller glömd? Realism i den svenska riksdagsdebatten. *Statsvetenskaplig tidskrift*(4), ss. 529-562.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan - konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Visby: Norstedts Juridik AB.
- Gustavsson, J., & Tallberg, J. (2021). *Internationella relationer*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Gyllensporre, D. (2016). Den vetenskapliga analysen av svensk säkerhetspolitik. Dags för vitalisering och realism? *Statsvetenskaplig tidskrift* ·(4), ss. 471-496.
- Heywood. (2017). *Political ideologies: an introduction*. London: Palgrave.
- Jackson, R. H., & Sørensen, G. (2013). *Introduction to International Relations Theories and Approaches* (5:e upplagan uppl.). Oxford: Oxford university press.
- Mearsheimer, J. J. (september/oktober 2014). Why the Ukraine Crisis Is the West's Fault. *Foreign Affairs*, 93, ss. 77-98.
- Morgenthau, H. J. (2006). *Politics Among Nations*. New York: McGraw-hill.
- Ostermann, F., & Sjöstedt, R. (2022). Discourse Analysis and Discourse Theories.
- Rosenboim, O. (2020). Realism. i J. Baylis, S. Smith, & P. Owens, *The globalization of world politics : an introduction to international relations* (ss. 132-161). Oxford: Oxford University Press.
- Wagnsson, C. (2011). A security community in the making? Sweden and NATO post-Libya. *European security*, Vol.20(4), ss. 585-603.
- Westberg, J. (2021). *Svenska säkerhetsstrategier: Teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Riksdagstryck

UpD, 2015. *Utrikespolitisk debatt*. Riksdagens protokoll 2014/15:58, onsdagen den 11 februari. Hämtat den 29 november 2023 via Riksdagsförvaltningens kommunikationsavdelning.

UpD, 2023. *Utrikespolitisk debatt*. Riksdagens protokoll 2022/23:63, onsdagen den 15 februari. Hämtat den 29 november 2023 via Riksdagsförvaltningens kommunikationsavdelning.